

MEMÒRIA D'ACTIVITATS OBSAM

2011

obsam Observatori socioambiental de Menorca

L'OBSAM Indicadors bàsics Sistemes d'indicadors Documents d'interès Cartografia Laboratori del Paisatge Turisme natural

Observatori
Socioambiental de Menorca

Camí des Castell, 28
07702 Maó (Menorca)

Tel. 971 35 15 00

Fax. 971 35 16 42

E-mail:
adm.obsam@cime.es

Pàgina web:
www.obsam.cat

IME
Institut Menorquí d'Estudis

obsam

SUMARI

- 1. PROJECTES I ESTUDIS DESENVOLUPATS**
- 2. ORGANIGRAMA**
- 3. INSTITUCIONS**
- 4. XARXA D'ENTITATS I PERSONES COL·LABORADORES**
- 5. PUBLICACIONS I PARTICIPACIONS EN CONGRESSOS**
- 6. COMUNICACIÓ I CONSULTES**
- 7. FORMACIÓ**
- 8. PRESSUPOST**
- 9. ALTRES**

1. PROJECTES I ESTUDIS DESENVOLUPATS

A continuació s'enumeren els projectes i estudis desenvolupats dins l'any 2011 agrupats segons l'origen del conveni, encàrrec o col·laboració:

Convenis i encàrrecs amb el Consell Insular de Menorca

- Conveni amb el Departament d'Ordenació del Territori per desenvolupar els indicadors de seguiment del Pla Territorial Insular (PTI) corresponents a l'any 2010.
- Acord de treball amb el Departament d'Ordenació del Territori per actualitzar el Mapa de Cobertes i Usos de Sòl de Menorca sobre les ortofotos de l'any 2007.
- Conveni amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, en relació al projecte europeu LIFE+BOSCOS, per elaborar una cartografia climàtica i d'elements forestals singulars de Menorca a escala 1:25.000.
- Conveni amb l'Agència Menorca Reserva de Biosfera, pel desenvolupament del projecte Capacitació estadística de l'avaluació sociològica i econòmica de la sostenibilitat per part de l'OBSAM.
- Encàrrec de serveis l'Agència de Reserva de Biosfera, per dur a terme el projecte Seguiment biològic de l'illa de l'Aire 2011.
- Encàrrec de serveis l'Agència de Reserva de Biosfera, per dur a terme una enquesta sobre la percepció del paisatge a Menorca en el marc d'un projecte concedit per la *Fundación Biodiversidad*.
- Actualització del Sistema d'Indicadors de Sostenibilitat (SISOST) de Menorca amb l'Agència de Reserva de Biosfera.

- Concessió d'un projecte LEADER per realitzar l'inventari i cartografia de valors naturals i patrimonials en finques adherides al CARB.

Convenis i encàrrecs amb el Govern de les illes Balears

- Encàrrec de serveis d'Espais de Natura Balear, Conselleria de Medi Ambient, per realitzar un estudi sobre les poblacions de peixos de la part marina del parc natural de s'Albufera des Grau.

Ajuts i participacions en el Pla Nacional I +D

- Concessió d'un ajut per contractar personal tècnic de recolzament: *Programa técnicos de apoyo (PTA) - Modalidad Infraestructuras Científico-tecnológicas*, Ministeri de Ciència i Innovació dins el Pla Nacional de I+D+i. Recuperació i digitalització dels herbaris de l'IME.
- Projecte d'investigació fonamental no orientada per part del Ministeri de Ciència i Innovació dins el Pla Nacional de I+D+i, juntament amb l'Estació Biològica de Doñana (EBD-CSIC) i el Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF-UAB). Projecte RIXFUTUR sobre risc d'invasió de plantes exòtiques en hàbitats litorals.
- Col·laboració com a "Ente Promotor Observador" (EPO) en el projecte EHRE sobre la dinàmica de les masses d'aigua al port de Maó. IMEDEA-CSIC i UAB.

Convenis i col·laboracions amb Universitats i altres centres d'investigació

- Conveni amb l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA-UAB) per desenvolupar projectes de final de carrera de Ciències Ambientals en aspectes de turisme i medi ambient.
- Col·laboració amb el Sistema d'Observació i Predicció Costaner de les illes Balears (SOCIB-ICTS) per al desenvolupament d'un sistema d'indicadors de Gestió Integrada Costera (GIZC) a Menorca.
- Participació en la Xarxa d'Observatoris de Sostenibilitat d'Espanya, coordinada pel *Observatorio para la Sostenibilidad en España (OSE)*.

Ajuts i col·laboracions amb entitats privades

- VOLCAM, programa de suport al voluntariat ambiental per part de la Caja del Mediterráneo, CAM. Ajuda per a les despeses de manutenció i dietes dels voluntaris que realitzen treball de camp en el seguiment del medi natural.
- Conveni amb la Societat d'Ornitologia de Menorca (SOM) per a desenvolupar diversos projectes de seguiment de l'avifauna.

Projectes per iniciativa i recursos propis

- Actualització del Sistema d'Indicadors Bàsics del WEB OBSAM.
- Anàlisi de l'evolució dels usos del sòl i el consum de recursos (aigua, energia,...) en nuclis turístics (2011).
- Elaboració d'indicadors socials relacionats amb educació, salut i benestar social.
- Seguiment de ropalòcers en col·laboració amb el parc natural de s'Albufera des Grau mitjançant la metodologia del *Butterfly Monitoring Scheme (BMS)* de Catalunya.

2. ORGANIGRAMA

El nucli de l'equip de treball de l'OBSAM ha estat format, durant aquest curs, per les següents persones:

- David Carreras Martí: llicenciat en biologia, director en funcions de l'observatori.
- Sònia Estradé Niubò: llicenciada en ciències ambientals, a càrrec dels estudis sobre vectors ambientals (energia, aigua i residus) i del seguiment del medi natural.
- Anna Gallofré de Lapuente: diplomada en estadística, que realitza l'assessorament al conjunt de l'equip en matèria d'enquestes i anàlisi estadístic de les variables.
- Iván Fernández Rebollar: llicenciat en ciències ambientals, especialista en fauna i flora, a càrrec dels herbaris i del seguiment del medi natural.

Al llarg de l'any s'ha comptat amb la col·laboració, en règim de contractació de serveis, dels següents professionals per a desenvolupar projectes específics:

- Marta Pérez López: llicenciada en ciències ambientals, com a coordinadora de l'estudi sobre consum de recursos en nuclis turístics i l'actualització d'indicadors bàsics.
- Joana Fullana Santonja: llicenciada en geografia, en l'actualització dels indicadors bàsics, l'elaboració de l'informe sobre el PTI i la introducció als indicadors socials.
- Rafel Quintana Fortuny: llicenciat en geografia, en el seguiment del medi natural, especialment a l'àmbit del medi marí i les pesqueries.
- Eva Marsinyach Perarnau: llicenciada en ciències de la mar, en el seguiment del medi marí i a l'anàlisi de dades biològiques.

- Alexandre Franquesa Balcells: llicenciat en biologia, en la cartografia forestal del LIFE Boscos i en el mapa d'usos i cobertes del sòl.
- Òscar Bagur Martínez: llicenciat en filologia catalana, encarregat del disseny i el manteniment de l'espai web.

Les pràctiques d'investigació són una activitat fonamental d'obtenció d'informació rellevant per a l'OBSAM i de formació per a les persones que realitzen aquesta col·laboració. En la seva majoria són recent llicenciats o estudiants a la recerca d'una experiència pràctica professional. L'OBSAM els acull en tant que voluntaris ambientals i els proporciona una assegurança i tots els medis per desenvolupar la seva col·laboració. A continuació s'enumeren els participants d'aquest any:

- Matteo Ranalli, llicenciat en ciències polítiques, col·laborant en el disseny d'indicadors de governança. Pràctiques professionals a través del programa Leonardo da Vinci procedent de la Universitat de la Sapienza de Roma (Itàlia).
- Benedicte Boucher, estudiant francesa d'un màster en turisme sostenible de la Universitat Pasquale Paoli de Còrsega (França). Practicum de màster.
- Ana Montero Castaño, llicenciada en biologia, doctorant de la Estació Biològica de Doñana (EBD-CSIC). Estància breu de doctorat.
- Andreu Florit Moll, llicenciat en sociologia, col·laborant en les enquestes de percepció del paisatge a residents. Màster en sostenibilitat de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC). Projecte final de màster.
- Roser Sunyol i Obrador, llicenciada en geografia per la UAB, col·laborant en les enquestes de percepció del paisatge a turistes. *Practicum* de màster de medi ambient a la UdG.

- Marc Julià Vila, llicenciat en Geografia per la UB, en l'elaboració d'indicadors d'ordenació urbana i en l'actualització del mapa de cobertes de sòl. *Practicum* de Máster Oficial Europeu en Planificació Territorial i Gestió Ambiental de la UB.
- Dídac Masana Forcada, llicenciat en Ciències Ambientals per la UAB, en l'elaboració d'indicadors d'equipaments urbans i en l'actualització del mapa de cobertes de sòl. *Practicum* de Máster Oficial Europeu en Planificació Territorial i Gestió Ambiental de la UB.
- Carles Arias, estudiant de ciències ambientals, en el projecte de final de carrera: MEVA-AMBIENTAL: Metodologia per a la valoració de l'Aprenentatge. Centrada en l'Educació Ambiental.
- Mónica Mir Florit, estudiant de ciències ambientals de la Universitat de Girona (UdG), en l'elaboració d'indicadors d'espais oberts i zones verdes urbanes. Pràctiques en empresa.
- Carlos Marco, Catalina Molina, Héctor Romanos, Núria Anglès i M. Antònia Oliver, estudiants de ciències ambientals de la UAB, en el projecte de consum de recursos en nuclis turístics. Projecte de final de carrera.

Finalment agrair l'ajut puntual en projectes diversos de les següents persones també com a voluntariat ambiental: Laura Razquin Losada, Vicenç Garcia Roca, Agustí Rodríguez Florit, Rita Teixidor Coll, Ricard Borràs Tejedor, Carlos Pons Sintes, Cristina Alonso Morales, Ignacio de Loño Casanova, Carlota Clavé Muñoz, Nacho Oyaga Calvé i Marta Carretón Salvador.

D'aquesta manera es pot afirmar que l'IME i l'OBSAM ofereixen un valuós servei de complement de formació acadèmica i científica per a joves universitaris tant de la pròpia illa, com de la resta de l'estat i l'estranger. A més, la confluència d'estudiants de diverses disciplines i

de diverses nacionalitats n'augmenta l'interès de les pràctiques, fruit de l'intercanvi d'experiències i coneixements.

A banda del caràcter formatiu, les tasques i projectes realitzats pels estudiants permeten a l'OBSAM obtenir noves metodologies vàlides d'estudi de la realitat socioambiental menorquina (interès científic), a la vegada que sèries de dades i nova informació específica (interès tècnic).

En total durant l'any 2011 l'OBSAM ha mobilitzat directament a **35 persones**.

3. INSTITUCIONS

3.1 Reunions del Consell Científic de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera

El Consell Científic de l'Agència Menorca Reserva de Biosfera és un òrgan format per dos representants de les diferents seccions de l'IME, 2 representants de la UIB, un tècnic del Consell Insular de Menorca (CIM), el gerent i secretari de l'Agència, i un representant de l'OBSAM. Aquest Consell no s'ha reunit en cap ocasió dins el 2011 de forma ordinària, en gran mesura a causa del relleu institucional en el Consell Insular de Menorca al mes de maig. No obstant, s'han realitzat consultes puntuals als seus membres a títol individual.

Durant l'any 2011 aquest Consell Científic ha estat format pels següents membres:

- Damià Gomis Bosch, representant de la universitat de les Illes Balears
- Gabriel Moyà Niell, representant de la Universitat de les Illes Balears
- Joan Hernández Andreu, representant de l'IME, Secció Ciències Socials
- Alfons Méndez Vidal, representant de l'IME, Secció Ciències Socials
- Joan Pau Salort Salort, representant de l'IME, Secció d'Història i Arqueologia
- Xavier Gomila Pons, representant de l'IME, Secció de Llengua i Literatura
- Ismael Pelegrí Pons, representant de l'IME, Secció de Llengua i Literatura
- Maria Cristina Rita Larrucea, representant de l'IME, Secció d'Història i Arqueologia

- Félix de Pablo Pons, representant de l'IME, Secció Ciències Naturals
- Catalina Pons Fàbregas, representant de l'IME, Secció Ciències Naturals
- Antoni Roca Martínez, representant de l'IME, Secció de Ciència i Tècnica
- Josep M. Vidal Hernández, representant de l'IME, Secció de Ciència i Tècnica, i president del Consell Científic.
- David Carreras Martí, representant de l'OBSAM.
- Joan Juaneda Franco, representant del Consell Insular de Menorca
- Josep Suárez Roa, gerent de l'Agència de la Reserva de Biosfera fins al mes de maig.
- Francesc Pons Morlà, secretari de l'Agència de Reserva de Biosfera fins al mes de maig.

3.2. Col·laboració i participació en òrgans tècnics

David Carreras ha participat com a membre de la Comissió de seguiment del CARB (Contracte Agrari de la Reserva de Biosfera) i del Comitè Científic del projecte LIFE Boscos del CIM. Sònia Estradé ha participat com a membre del Comitè de Seguiment del projecte LIFE Boscos. Rafel Quintana ha participat com a membre del Comitè Científic del projecte LIFE Reneix del CIM.

4. XARXA D'ENTITATS I PERSONES COL·LABORADORES

Relació no exhaustiva de les principals entitats col·laboradores de l'OBSAM, com a fonts d'informació, i de particulars que també hi han contribuït, ja sigui amb el seu assessorament o subministrant dades concretes. ¹

Administració General de l'estat

AENA. Aeroport de Menorca

Autoritat portuària de Balears

Dirección General de Tráfico (DGT)

Instituto Nacional de Estadística (INE)

Subdirección General de Estadísticas Sociales y Laborales

Tesorería General de la Seguridad social

Agència Espanyola de Meteorologia (AEMET)

Ajuntament d'Alaior

Ajuntament des Castell

Ajuntament de Ciutadella

Ajuntament de Ferreries

Ajuntament de Maó

Ajuntament des Mercadal

Ajuntament des Migjorn

Ajuntament de Sant Lluís

Aglomerados Menorca SA.

AGRYTURSA

Aguafines SA

¹ A tots ells/elles els volem fer arribar el nostre més sentit agraïment, perquè sense la seva col·laboració l'OBSAM no seria possible. També, *demanam disculpes per avançat si qualque entitat, empresa o particular durant aquest exercici ens ha facilitat dades o informació i no apareix en el llistat. Ben segur que a l'informe o indicadors específics apareixerà com a font de dades o en els agraïments.*

Aguas Binixica
Aigües Cala Blanca
Aigües d'Artrutx
Aigües son Xoriguer
Aigües Sant Lluís
Alfredo Barón
Asfaltos Llinàritx SL.
Asociación de empresas constructoras de ámbito nacional (SEOPAN)
Asociación Hotelera de Menorca (ASHOME)
Associació de la Petita i Mitjana Empresa de Menorca (PIME)
Binissafuller Rotters
Cambra de Comerç, Indústria i Navegació – Menorca – Mallorca i Eivissa
Centre de Recerca Econòmica (CRE)-SA NOSTRA
Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears
Compañía Logística de Hidrocarburos (CLH)
Confederació d'Associacions Empresariales de Balears (CAEB)
Confraries de Pescadors de Ciutadella, Maó i Fornells
Consell Insular de Menorca

Agència Menorca Reserva de Biosfera
Consell regulador de la Denominació d'origen del formatge Mahón-Menorca
Consorti per a la Gestió dels Residus Sòlids Urbans de Menorca
Departament d'Acció Social
Departament de Cooperació local i Innovació
Departament de Cultura
Departament d'Economia i Medi Ambient
Departament de Mobilitat
Departament de Turisme
Departament d'Ordenació del Territori
IDE Menorca

Constantí Stefanescu Bonet

DIMOX S:L

EDIVISA

Enric Ballesteros Segarra

Entidad Conservación Cala Blanca B

Félix de Pablo Pons

FERNESA

*Finques agràries del CARB (Sa Cavalleria, Santa Teresa, Binigurdó, Es
Peu del Toro i s'Estància, Binialcalà, Binideufà, Mongofre Nou,
Mongofre Vell i Granada de Dalt)*

Francesc Xavier Roig i Munar

Gabriel Subirats

Ganados Palliser SL.

Gas Menorca, SA.

GADESO

GESA-ENDESA

GOB Menorca

Govern de les illes Balears

Centre d'estudis i programes de les Illes Balears

*Centre d'Investigació i Tecnologies turístiques de les Illes Balears
(CITTIB)*

*Conselleria de Comerç, Indústria i Energia. Direcció General
d'Energia*

Conselleria de Cultura i Educació. Delegació a Menorca.

*Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació. Direcció General
d'Economia*

Conselleria de Medi ambient

*Conselleria d'Obres públiques, Habitatge i Transports. Direcció
General de Ports*

*Conselleria de Salut i Consum. Servei de Protecció de la Salut.
Delegació a Menorca.*

IBASAN

IBESTAT

Servei d'estudis i planificació

Servei d'Ocupació de les Illes Balears

Ignacio Moll Pons, SA

INIMA

Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental (ICTA-UAB)

Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO). Estació d'investigació Jaume

Ferrer de la Mola de Maó

Joan Hernández Andreu

Joan Rita i Larrucea

Joan Rosselló Villalonga

José Ignació Seguí Chinchilla

Lluís Cardona Pascual

Marta Sales Villalonga

Miquel Truyol Olives

Oscar Garcia Febrero

Parc Natural de s'Albufera des Grau

Pere Fraga i Arguimbau

Red Eléctrica de España

REGISTRE DE LA PROPIETAT DE MAÓ

REGISTRE DE LA PROPIETAT DE CIUTADELLA

REPSOL-GAS, SA

Rafel Triay Bagur

Raül Escandell Preto

S'ALGAR HOTELS

Samuel Gomila

Servicio de aguas calan Blanes i Torre del Ram SA

SOIB

SOREA

Societat d'Ornitologia de Menorca (SOM)

*Sociedad de Tasación, SA
Son parc de Menorca SA
Valentín Pérez Mellado*

Finalment també volem agrair a Anselm Barber Luz, Enric Barber Ramos, Jaume Sempere i Miguel Ricardo Borràs Mercadal el seu suport en els projectes marins.

5. PUBLICACIONS I PARTICIPACIONS EN CONGRESSOS

5.1 Informes i monografies OBSAM

A continuació s'enumeren els informes i monografies elaborats per l'OBSAM arran dels diferents projectes i convenis signats i acordats per a 2011. Així doncs, es tracta en la seva majoria de memòries finals d'activitats i/o resultats de projectes. Es troben disponibles al web:

- Sistema d'indicadors del Pla Territorial Insular (2010)
<http://www.obsam.cat/sistemes-indicadors/PTI-2010.pdf>
- Actualització del sistema d'indicadors de sostenibilitat per a la Reserva de Biosfera de Menorca 2011
<http://obsam.cat/sistemes-indicadors/sostenibilitat/Informe-SISOST-2011.pdf>
- Mapa dels hàbitats forestals de Menorca (2007)
<http://www.obsam.cat/documentos/informes/Mapa-habitats-forestals-Menorca-2007.pdf>
- Annex 1. "Cartografia d'elements forestals singulars"
<http://www.obsam.cat/documentos/informes/Cartografia-elements-forestals-singulars.pdf>
- Cartografia climàtica de Menorca (1950-2008). Aproximació mitjançant eines SIG
<http://www.obsam.cat/documentos/informes/Cartografia-climatica-Menorca-1950-2008.pdf>
- Enquestes del paisatge percebut a Menorca
<http://paisatge.obsam.cat/documentos/Enquestes-paisatge-percebut-2011.pdf>
- Percepció dels usuaris sobre el grau de massificació de les platges de Menorca. Informe preliminar

- <http://www.obsam.cat/documents/informes/informe-enquesta-platges-2011.pdf>
- Anàlisi dels usos del sòl i consum de recursos en nuclis turístics de Menorca
<http://www.obsam.cat/documents/documents/analisi-usos-crt-2011.pdf>
 - Anàlisi dels fluxos d'aigua, energia i mobilitat a cinc nuclis turístics de Menorca
<http://ddd.uab.cat/record/69284>
 - Avaluació de les poblacions de peixos vulnerables a la pesca en l'àrea marina del Parc Natural de s'Albufera des Grau
<http://www.obsam.cat/documents/informes/Avaluacio-poblacions-peixos-vulnerables-parc-natural-2011.pdf>
 - Seguiment biològic de l'illa de l'Aire 2011: Censos d'espècies vulnerables a la pesca
<http://obsam.cat/documents/informes/Seguiment-biologic-Illa-Aire-2011.pdf>
 - Campanya d'anellament d'ocells a l'illa de l'Aire - Migració primaveral
<http://www.obsam.cat/documents/informes/Memoria-Aire-2011.pdf>
 - Seguiment dels paràmetres demogràfics de les poblacions d'ocells reproductors a Menorca
<http://www.obsam.cat/documents/informes/Memoria-CES-2011.pdf>
 - Valorització de productes locals agraris i desenvolupament territorial a l'illa de Menorca.
<http://www.obsam.cat/documents/tesina/Valorisation-produits-origine-developpement-territorial-ile-Minorque.pdf>

5.2 Articles científics i publicacions en paper

- *González-Moreno, P., Pino, J., Carreras, D., Basnou, C. & Vilà, M. Coastal habitats in Mediterranean islands are less invaded by alien plants than in their mainland counterpart. ESA Meeting, Austin, Texas (USA). Agost 2011.*
- Carreras, D. Algunes reflexions arrel de la majoria d'edat de la Reserva de Biosfera de Menorca (1993-2011): responsabilitats i reptes. Revista Serra d'Or, n. 622. Barcelona. Octubre 2011.

5.3 Participació en jornades, congressos, seminaris i similars

Els membres de l'equip de l'OBSAM participen habitualment en encontres científics i tècnics en tant que ponents o participants a taules rodones i seminaris. Destaquem els següents:

- Cicle de xerrades pels pobles. *El teu municipi en xifres. Aproximació a la realitat social i ambiental del municipi.* Tots els municipis de Menorca, de febrer a abril de 2011.
- Cicle de Conferències "Geografia Física i Geologia" UIB. *Els indicadors socioambientals de Menorca.* Maó, 12 d'abril de 2011.
- *2nd Botanical Conference in Menorca. Islands and Plants: preservation and understanding of flora on Mediterranean islands.* 3 pòsters presentats: (1) *Ecological quality of riparian hábitat assessment by means of QBR index (Munné et al., 2003) in ephemeral streams of Menorca (Western Mediterranean, Spain);* (2) *Cartography of riparian vegetation and assessment of its ecological status in Menorca (Western Mediterranean, Spain);* (3) *The Herbarium Generale Minoricae.* Es Mercadal, abril de 2011.

- Seminari OTALEX. Reunió de la *Red de Observatorios de la Sostenibilidad. Observatorio para la Sostenibilidad en España*. Évora (Portugal), maig de 2011.
- II Conferència Econòmica de la Mediterrània Nord-Occidental (CEMNO). *El desarrollo y la implementación de un sistema de indicadores para la GIZC en las Illes Balears (2006 – actualidad)*. Barcelona, 6 i 7 de juny de 2011.
- *Seminari sobre la metodologia de seguiment de les poblacions de peixos vulnerables a la pesca*. Per a Estudiants de la llicenciatura de biologia de la Universitat de Salamanca. S'Algar, 29 de juny de 2011.
- Taller de participació ciutadana sobre el paisatge de Menorca. Organitza: Agència Menorca Reserva de Biosfera. Maó, setembre de 2011.
- *V Congreso Nacional de Biología de Conservación de Plantas. El Herbario General de Menorca: una herramienta de conservación y estudio del elemento endémico y amenazado menorquín*. Es Mercadal, setembre de 2011.
- *V Encuentro de Coordinación POSIMED: Conservación de las praderas de Posidonia oceanica en el Mediterráneo español. Integración de redes de control y voluntariado*. Cartagena, del 19 al 20 d'octubre de 2011. (vegeu foto)

1. Mª Auxiliadora Jordá Guijarro, Jefa de Costas de Alicante. MIMARM.
 2. Joaquín Martínez Vidal, IEL Alicante.
 3. Santiago Jiménez Gutiérrez, IEL Alicante.
 4. Ana Codina Soler, IEL Alicante.
 5. Pedro García Moreno, ANSE Murcia.
 6. Francisca Baraza Martínez, Jefa de Costas de Murcia. MIMARM.
 7. Francisco Javier Zapata Salgado, R.N.C. Islas Chafarinas, OAPN. MIMARM.
 8. Raquel Palomeque, Fundación Biodiversidad.
 9. José Miguel Sandoval Gil, IEO Murcia. Univ. Alicante.
 10. Rebeca García Miras, IEO Murcia.
 11. Rocío García Muñoz, IEO Murcia.

12. Lázaro Marín Guirao, IEO Murcia.
 13. José M^a. Bellido Millán, Director IEO Murcia.
 14. Juan Manuel Ruiz Fernández, IEO Murcia.
 15. Eva Marsinyach Perarnau, OBSAM. Menorca.
 16. Gabriel Soler Capdepón, Director IEL Alicante.
 17. Elena Díaz Almela, LIFEPOSIDONIA. Andalucía.
 18. Eivira Álvarez Pérez, Govern Illes Balears.
 19. Juan Eduardo Guillén Nieto, IEL Alicante.
 20. Laura Entreambasaguas Monsell, Com. Autón. Reg. Murcia.
 21. Ainhoa Pérez Pujol, MIMARM.
 22. Antonio Sánchez Codoñer, Generalitat Valenciana.

- *VI Encuentro de Coordinación POSIMED: Conservación de las praderas de Posidonia oceanica en el Mediterráneo español. Integración de redes de control y voluntariado. Barcelona, el 23 de noviembre de 2011.*
- *5è CONAMA Local. Reunió de la Red de Observatorios de la Sostenibilidad. Observatorio para la Sostenibilidad en España. Vitòria, 30 de novembre de 2011. (vegeu foto)*

En un altre ordre o nivell, s'han realitzat encontres o reunions amb diversos instituts de recerca o departaments universitaris. Sense ser exhaustius podem esmentar: Consell Econòmic i Social (CES) de les illes Balears, Estació Costera de la Mola – Institut Espanyol d'Oceanografia (IEO), Institut de Ciències i Tecnologies Ambientals (ICTA) de la UAB, professors diversos de la Universitat de Autònoma de Barcelona (UAB), investigadors de l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats (IMEDEA), tècnics responsables del seguiment de les praderes de posidònia del llevant peninsular, ... entre d'altres.

Finalment convé destacar l'assistència dels tècnics de l'OBSAM a diverses xerrades i conferències arreu de Menorca, organitzades, entre d'altres, pel Parc Natural de s'Albufera des Grau, el GOB-Menorca, el Govern de les illes Balears, el propi IME i el Consell Insular. Entre elles podem destacar:

- I Jornades sobre el paisatge Menorca 2011. Organitza: Agència Menorca Reserva de Biosfera. Maó, juny de 2011.
- *Presentació dels primers resultats del projecte EHRE.* Participants: IMEDEA, UB, IME. Maó, 29 de juny de 2011.

5.4 Col·laboracions en publicacions científiques i informes tècnics

En aquest apartat donam compte de col·laboracions de l'OBSAM en articles de recerca científica i en informes tècnics, sense actuar pròpiament d'autors. Aquestes aportacions solen ser en forma de subministrament de dades o d'assessorament tècnic sobre la zona o temàtica d'estudi. La llista no és exhaustiva:

- J. Garcia-Orellana, L. Cañas, P. Masqué, B. Obrador, C. Olid, J. Pretus. *Chronological reconstruction of metal contamination in*

- the Port of Maó (Minorca, Spain). Marine Pollution Bulletin* 62 (2011) 1632–1640.
- Gargallo, G., Barriocanal, C., Castany, J., Clarabuch, O., Escandell, R., López-Iborra, G., Rguibi-Idrissi, H., Robson, D., Suárez, M., (2011). *Spring migration in the western Mediterranean and NW Africa: the results of 16 years of the Piccole Isole project*. Monografies del Museu de Ciències Naturals, 6: 1-364
 - Dapporto, L. et. al. *Phylogenetic island disequilibrium: evidence for ongoing long-term population dynamics in two Mediterranean butterflies*. *Journal of Biogeography (J. Biogeogr.)* (2011) 38, 854–867
 - Dinca, V., Dapporto, I. & Vila, R. *A combined genetic-morphometric analysis unravels the complex biogeographical history of *Polyommatus icarus* and *Polyommatus celina* Common Blue butterflies*. *Molecular Ecology* (2011)
 - Seguiment d'Ocells Comuns de Menorca. Programa SOCME <http://www.obsam.cat/documents/informes/Memoria-socme-2010.pdf>
 - Pérez-López, M. & Munar Roig. F.X. (2010). *Análisis de la relación entre la publicitación, visitación y ocupación de los sistemas litorales arenosos de Menorca*. In: Planificación y Gestión de sistemas dunares en Europa e Iberoamérica. Ed. Roig-Munar, F.X., Pons, G.X., Rodríguez-Perea, A., i Martín-Prieto, J.A. Societat Història Natural de les Balears. (en premsa)

6. COMUNICACIÓ I CONSULTES

6.1 Mitjans de comunicació

Durant l'any 2011 s'han convocat diverses rodes de premsa i s'han atès les consultes d'un nombre indeterminat de periodistes al llarg de l'any, de manera que s'han generat nombroses notícies en diversos mitjans de comunicació: premsa local, radio local i autonòmica, i televisió autonòmica. Per oferir una dada, podem afirmar que l'OBSAM ha generat o ha estat citat en 49 notícies de premsa², el que dóna un promig aproximat d'una notícia per setmana.

² Valor aproximat extret a partir de la suma de les referències que apareixen en els apartats de cerca de les versions digitals dels diaris Menorca i Última Hora Menorca.

6.2 Espai WEB

L'espai WEB de l'OBSAM està configurat en tres dominis propis més un enllaç extern. Els tres primers corresponen a la pàgina principal, l'apartat de Laboratori del Paisatge i l'apartat de Turisme Natural. L'enllaç extern és el que porta cap al portal de cartografia digital del CIM (IDE Menorca), on es poden consultar els mapes de l'OBSAM.

Les estadístiques de visita de la pàgina principal pel 2011 han estat les següents (www.obsam.cat):

Visites	7.617	Pàgines vistes/visita	2,91
Pègines visitades	22.148	Temps mitjà al lloc web (min)	3:00

(Estadístiques segons Google Analytics)

Les estadístiques de visita a l'apartat de Laboratori del Paisatge pel 2011 han estat les següents (paisatge.obsam.cat):

Visites	2.994	Pàgines vistes/visita	1,84
Pègines visitades	5.515	Temps mitjà al lloc web (min)	1:38

(Estadístiques segons Google Analytics)

Les estadístiques de visita a l'apartat de Turisme Natural pel 2011 han estat les següents (turismenatural.obsam.cat):

Visites	1.869	Pàgines vistes/visita	6,19
Pègines visitades	11.573	Temps mitjà al lloc web (min)	3:41

(Estadístiques segons Google Analytics)

En conjunt dona un total de 12.480 visites i 39.236 pàgines vistes durant l'any 2011. Aquestes xifres donen un promig de 34 visites/dia i 107 pàgines vistes/dia. Tot açò sense tenir en compte les visites a la IDE Menorca per consultar mapes de l'OBSAM.

6.4 Consultes realitzades per entitats i particulars

Durant l'any 2011 s'han atès més d'un centenar consultes formulades a través del correu electrònic, via telefònica o per visita directa. Diverses administracions públiques, entitats privades o particulars s'han adreçat a l'OBSAM per obtenir informació científica o dades concretes. El cas més freqüent és, òbviament, consultes des del propi CIM, però hi ha perfils molt diversos d'usuaris dels nostres serveis. A mode d'exemples representatius i en absolut com una llista exhaustiva, a continuació s'enumeren de forma esquemàtica algunes

de les entitats, empreses o particulars que han realitzat consultes i el tipus d'informació sol·licitada:

- Escoltes de Menorca: informació sobre espais naturals protegits en relació a les possibilitats d'acampada. Finalitat: preparació d'un informe des de l'entitat.
- Estudiant de magisteri de la UIB: dades demogràfiques i geogràfiques sobre Sant Climent. Finalitat: treball de carrera.
- Consultora Ambiental de Madrid: dades de l'enquesta de mobilitat de 2004. Finalitat: estudi de mobilitat a Menorca.
- Fundació de Discapacitats de Menorca: dades de padrons municipals. Finalitat: estudi sobre discapacitats.
- Doctor de l'Hospital Mateu Orfila: dades de migració, saldo vegetatiu, PIB i afiliació Seguretat Social. Finalitat: redacció de la memòria de l'Hospital.
- Membre de la secció d'Història i Arqueologia de l'IME: dades estadístiques d'Alaior. Finalitat: preparació de conferència.
- Investigadora de biologia mèdica: dades sobre intensitat de trànsit i nivells de contaminació. Finalitat: projecte europeu sobre contaminació atmosfèrica i salut pública.
- Tècnic de la Conselleria d'Agricultura del Govern Balear: mapa de sòls (edafològic). Finalitat: projecte d'investigació a nivell estatal.
- Fundació Destí Menorca: estadístiques turístiques a nivell balear. Finalitat: tasques habituals.
- Centre d'Atenció Primària: dades demogràfiques sobre naixements a nivell municipal. Finalitat: estudi intern.
- Turista particular: demanava si existia cap llibre amb la informació de platges de l'apartat de Turisme Natural del web. Finalitat: turisme.

- Investigadora becada per l'IME: assessorament en GIS. Finalitat: investigació sobre les libèl·lules de Menorca.
- Becària del Departament d'Agricultura i Ramaderia del CIM: assessorament estadístic per un tractament de dades sobre l'enclova. Finalitat: informe agrari.
- Espais de Natura Balear: dades i estudis de l'IME i l'OBSAM sobre la nacra (*Pinna nobilis*) a Menorca. Finalitat: gestió de la part marina del parc natural de s'Albufera des Grau.
- GOB Menorca: informació cartogràfica sobre límits d'hàbitats i espais naturals. Finalitat: tasques habituals de l'entitat ecologista.
- Estudiant de Geografia de la Universitat de Southampton (Regne Unit): dades sobre consum de recursos hídrics. Finalitat: treball de final de carrera.
- Empresari del sector de la restauració: dades sobre població empadronada i població flotant. Finalitat: estudi de mercat.

7. FORMACIÓ

7.1 Formació pròpia

Els tècnics de l'OBSAM amb la voluntat d'actualitzar els seus coneixements i ampliar les seves capacitats participen periòdicament en cursos de formació. A continuació s'enumeren els cursos realitzats:

- *II Taller sobre Técnicas básicas de SIG y la herramienta de georreferenciación GEOLocate.* Organitza: Unitat de Coordinació de GBIF Espanya i el Reial Jardí Botànic (CSIC). Madrid, abril de 2011.
- *Acció Formativa: Formació bàsica IDE Menorca.* Organitza: Consell Insular de Menorca i SILME. Maó, agost de 2011.
- *II Taller sobre Conservación e Informatización de Herbarios.* Organitza: Associació d'Herbaris Ibero-macaronèsics, Unitat de Coordinació de GBIF Espanya i el Reial Jardí Botànic (CSIC). Madrid, novembre de 2011.
- *Introducción al Programa VegAna para la gestión y análisis de datos florísticos y ecológicos.* Organitza: Unitat de Coordinació de GBIF Espanya i el Reial Jardí Botànic (CSIC). Madrid, desembre de 2011.

7.2 Relacions amb el món educatiu

Són habituals les xerrades a instituts de secundària, convidats pels professors d'una assignatura per exposar temàtiques concretes en les que ha treballat l'OBSAM. Durant aquest any s'ha anat al I.E.S. Cap de Llevant i al I.E.S. Palqual Calbó de Maó. i I.E.S. M. Àngels Cardona de Ciutadella. En altres ocasions són els alumnes dels instituts que visiten

la seu de l'IME i se'ls hi fa una breu explicació de les funcions i activitats de l'OBSAM. Aquest any han passat per la nostra seu, entre d'altres, els estudiants de l'assignatura de Cordats de la llicenciatura de Biologia de la Universitat de Salamanca.

Com a curiositat d'aquest any destacar l'organització d'un taller educatiu sobre indicadors amb el vaixell-escola TS Gunilla de Suècia, durant la seva escala a Maó, al mes de novembre. (vegeu *link* i foto)
<http://www.obsam.cat/actualitat/2011/gunilla.php>

8. PRESSUPOST

Dins del pressupost de l'IME, el programa OBSAM tenia un crèdit inicial de 209.860,90 euros i el pressupost executat a finals de 2011 va ser de 314.050,06 euros, d'acord amb el detall següent:

Conceptes	Pressupost inicial	Pressupost executat
Cap. 1 - Despeses de Personal	179.088,39	163.993,98
Cap. 2 – Prestació de serveis	30.772,51	141.323,99
Cap. 6 – Inversió immaterial i equipament inventariable	0,00	8.732,09
TOTAL	209.860,90	314.050,06

El pressupost liquidat de l'OBSAM, amb una desviació positiva de 104.189,70 euros, representa un increment del 49,65% sobre el pressupost inicial. Aquest increment de crèdits addicionals ha estat possible gràcies a la concessió d'ajuts a la investigació via convocatòries públiques, per l'encàrrec de projectes específics, i per la signatura de convenis al llarg de l'exercici 2011.

9. ALTRES

8.1 Adquisició de material

L'equipament inventariable adquirit per l'OBSAM durant l'any 2011 ha consistit en un *Tablet-PC* per ajudar en el treball de camp.

8.2 Esdeveniments

Entre els mesos de febrer i març des de l'OBSAM es va organitzar un cicle de xerrades amb la finalitat d'apropar les estadístiques municipals a cada un dels pobles de l'illa. A continuació es presenta el cartell de presentació del cicle i una foto de les ponències. (vegeu foto i cartell informatiu)

Cicle de xerrades als pobles

Observatori Socioambiental de Menorca (OBSAM)

EL TEU MUNICIPI EN XIFRES

APROXIMACIÓ A LA REALITAT SOCIAL I AMBIENTAL DEL MUNICIPI

Amb motiu de la celebració dels 10 anys de l'Observatori Socioambiental de Menorca, s'organitzen aquestes xerrades per donar a conèixer una sèrie d'estadístiques i dades a nivell municipal i insular. D'aquesta manera, es convida a fer una reflexió sobre la realitat socioambiental menorquina i els seus condicionants, des de la perspectiva de cada un dels municipis.

Es Castell: dimarts 15 de febrer, sala de plens de l'Ajuntament
Sant Lluís: dimarts 22 de febrer, sala de plens de l'Ajuntament
Es Mercadal: dijous 24 de febrer, sala de plens de l'Ajuntament
Es Migjorn Gran: dijous 3 de març, Punt d'Informació Juvenil
Maó: dimecres 9 de març, Ateneu de Maó
Alaior: dijous 17 de març, Centre d'Estudis Locals
Ferrerres: dimarts 22 de març, sala de plens de l'Ajuntament
Ciutadella: divendres 25 de març, Cercle Artístic

Organitza:

Amb el suport de:

